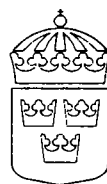

Justitieutskottets yttrande

1990/91:JuU4y

Omställning och minskning av den statliga
administrationen

1990/91
JuU4y

Till finansutskottet

Inledning

Finansutskottet har berett justitieutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 1990/91:150 jämte motioner såvitt rör utskottets beredningsområde.

I detta yttrande behandlar justitieutskottet propositionen såvitt gäller bilaga II:1 samt bilaga II:12 punkterna 6—8 jämte motionerna 1990/91:Fi48 av Inger Schörling m.fl. (mp) (yrkandena 6 och 7), 1990/91:Fi50 av Anne Wibble m.fl. (fp) (yrkande 1), 1990/91:Fi59 av Ingbritt Irhammar m.fl. (c) och 1990/91:Fi61 av Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c).

Ärendet föranleder följande yttrande från justitieutskottet.

Utskottet

Propositionen

I propositionen redovisas ett samlat treårigt program för en reducereing av den statliga administrationen med 10 %.

I bilaga II:1 föreslås att riksdagen godkänner de riktlinjer för omställning och minskning av den statliga administrationen inom justitiedepartementets område som justitieministern anför.

I bilaga II:12 föreslås att riksdagen godkänner de riktlinjer för en omställning och minskning av den statliga administrationen inom civildepartementets område som civilministern anför. Här behandlas huvudsakligen vad som anförts under punkterna 6 Små nämnder och myndigheter samt 8 Polisväsendet.

Decentralisering av administrativa rutiner m.m. inom rättsväsendet

I propositionen redogör justitieministern bl.a. för uppdrag åt domstolsverket resp. riksåklagaren att till hösten 1991 avge förslag till besparingar genom främst decentralisering av personal- och ekonomiadministrativa uppgifter. På motsvarande sätt anmäls ett uppdrag åt krimi-

nalvårdsstyrelsen att i anslagsframställningen för budgetåret 1992/93 redovisa förslag till besparingar på minst 10 milj.kr. under anslaget till kriminalvårdsstyrelsen.

1990/91:JuU4y

Utskottet finner inte anledning till erinran mot vad justitieministern anfört och föreslår att finansutskottet hemställer att riksdagen godkänner de av henne angivna riktlinjerna.

Små nämnder och myndigheter

I propositionen redogör civilministern, såvitt nu är i fråga, för ett uppdrag åt statskontoret att lämna förslag till förbättring av administrativa rutiner vid myndigheter belägna på Riddarholmen i Stockholm. Det gäller bl.a. kammarkollegiet, jämställdhetsombudsmannen, diskrimineringsombudsmannen och vissa domstolar.

Utskottet finner inte anledning till erinran mot vad civilministern i detta hänseende anfört och föreslår att finansutskottet hemställer att riksdagen godkänner de av honom angivna riktlinjerna i denna del.

Länsstyrelserna

I propositionen redogör civilministern, såvitt nu är i fråga, för ett översynsarbete rörande polisorganisationen som sker med bl.a. den inriktningen att funktionen som regional polischef skall vara förenad med befattningen som polischef i den lokala polisorganisationen (den s.k. länspolismästarmodellen).

Utskottet, som tidigare under detta riksmöte uttalat sig för länspolismästarmodellen (1990/91:JuU1 s. 21), finner inte anledning till erinran mot vad civilministern i detta hänseende anfört. Utskottet föreslår att finansutskottet hemställer att riksdagen godkänner de av civilministern angivna riktlinjerna såvitt gäller länspolismästarmodellen.

Polisväsendet

I propositionen redogör civilministern för det i föregående avsnitt nämnda översynsarbetet såvitt gäller rikspolisstyrelsen och den lokala polisorganisationen.

Han framhåller att det i förutsättningarna för översynen ingår att de förändringar som vidtas skall leda till påtagliga besparingar på polisområdet utan att polisens möjligheter att upprätthålla allmän ordning och säkerhet försämras.

På central nivå inom polisväsendet bör enligt civilministern besparingar kunna göras genom en renodling av rikspolisstyrelsens roll som central förvaltningsmyndighet.

Inom den lokala polisorganisationen kan enligt civilministern väsentliga besparingar göras genom en rationalisering av de administrativa funktionerna, bl.a. på så sätt att vissa funktioner sköts på regional nivå för ett helt län eller genom att större polismyndigheter lämnar stöd till andra polismyndigheter. Om inte åtgärder av detta slag ger ett tillfredsställande besparingsresultat kan enligt civilministern ytterligare besparingar göras genom sammanslagning av polismyndigheter.

Enligt bedömningarna i propositionen bör de nu redovisade förändringarna jämte en ökad avgiftsbeläggning av polisens verksamhet leda till besparingar inom polisen på 130 milj.kr., varav 10 milj.kr. på central nivå och 100 milj.kr. på regional och lokal nivå. Förändringarna antas inte kunna vara helt genomförda förrän vid utgången av budgetåret 1993/94.

Konkreta förslag

I motion Fi50 förs fram yrkande om ett tillkännagivande om, såvitt nu är i fråga, konkreta förslag till riksdagen när mer preciserade förslag beträffande polisväsendet arbetats fram.

Utskottet finner för sin del att regeringens förslag – inte minst mot bakgrund av att det här enbart är fråga om att ta ställning till riktlinjer för ett över flera år utsträckt arbete på rationalisering av administrativa funktioner – är utformat med erforderlig precision. En annan sak är att utskottet förutsätter att vidtagna åtgärder och resultaten därav kommer att redovisas för riksdagen i lämpligt sammanhang. Utskottet föreslår att finansutskottet mot bakgrund av det anförda hemställer att riksdagen avslår motion Fi50 i här behandlad del (yrkande 1 delvis).

Besparingar lokalt

I motionerna Fi48, Fi59 och Fi61 yrkas, såvitt nu är i fråga, ett tillkännagivande riktat mot besparingskraven på den lokala polisorganisationen. Enligt motionärerna bör möjliga besparingar på den lokala nivån komma den egentliga polisverksamheten till del.

Utskottet kan i och för sig instämma i tankegångarna bakom motionsönskemålen i denna del. Utskottet finner det nämligen angeläget att alla de olika delar av polisverksamheten som ålagts polisväsendet framgent skall utföras med minst samma effektivitet som för närvarande. I detta hänseende noterar utskottet att det enligt propositionen är en förutsättning för besparingsarbetet att polisens möjligheter att upprätthålla allmän ordning och säkerhet inte skall försämrats. Mot bakgrund av vad nu anförts och då alltså enligt utskottets synsätt den egentliga polisverksamheten inte får drabbas av de aktuella rationaliseringarna saknas enligt utskottets mening anledning till något sådant tillkännagivande som motionärerna efterlyser. Utskottet föreslår att finansutskottet hemställer att riksdagen med avslag på motionerna i här behandlade delar (Fi48 yrkande 6 delvis, Fi59 delvis och Fi61 delvis) godkänner de av civilministern angivna riktlinjerna i motsvarande del.

Sammanslagning av polisdistrikt

I motionerna Fi59 och Fi61 riktas invändningar mot tankarna i propositionen på sammanslagning av polisdistrikt.

I detta hänseende vill utskottet hänvisa till att utskottet tidigare under detta riksmöte lämnat utan erinran uttalanden av civilministern om att det i vissa fall kan finnas skäl att ändra indelningen i polisdi-

strikt (1990/91:JuU1 s. 21). I det sammanhanget noterade utskottet också att det är regeringens sak att fatta beslut om ändringar av polisdistriktsindelningen.

Utskottet saknar nu anledning att göra annan bedömning. Utskottet vill emellertid i viss anslutning till motionsönskemålen slå fast att det även i framtiden är viktigt att polisen är representerad på så många orter som möjligt; polis bör finnas stationerad i alla kommuner i landet. Utskottet vill också tillägga att, därest en mer genomgripande förändring av polisdistriktsindelningen skulle aktualiseras, frågan här om måste underställas riksdagen. Med dessa uttalanden bör finansutskottet föreslå riksdagen att med avslag på motionerna i här behandlade delar (Fi59 delvis och Fi61 delvis) godkänna de av civilministern angivna riktlinjerna i motsvarande del.

Riktlinjer i övrigt

Utskottet föreslår att finansutskottet hemställer att riksdagen godkänner de av civilministern angivna riktlinjerna beträffande polisväsendet i den mån de inte omfattas av vad utskottet föreslagit i det föregående.

Anslagsförstärkningar för 1991/92

I motion Fi48 förs fram önskemål om ökning av anslagen till polisväsendet och rättsväsendet för nästa budgetår. Det gäller här frågor som utskottet och riksdagen helt nyligen tagit ställning till. Utskottet föreslår att finansutskottet därför föreslår riksdagen att avslå motionerna i dessa delar (Fi48 yrkande 6 delvis och yrkande 7).

Stockholm den 16 maj 1991

På justitieutskottets vägnar

Britta Bjelle

Närvarande: Britta Bjelle (fp), Lars-Erik Lövdén (s), Ulla-Britt Åbark (s), Birthe Sörestedt (s), Bengt-Ola Rytter (s), Göthe Knutson (m), Göran Magnusson (s), Eva Johansson (s), Björn Ericson (s), Göran Ericsson (m), Berith Eriksson (v), Krister Skånberg (mp), Sigrid Bolkéus (s), Kjell-Arne Welin (fp), Kjell Ericsson (c), Birgit Henriks-son (m) och Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c).

Avvikande meningar

1. Konkreta förslag

Britta Bjelle (fp), Göthe Knutson (m), Göran Ericsson (m), Krister Skånberg (mp), Kjell-Arne Welin (fp), Kjell Ericsson (c), Birgit Henriksson (m) och Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet finner" och slutar med "yrkande 1 delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner, i likhet med vad som framhålls i motionen, att de riktlinjer som dras upp i propositionen endast ger vaga direktiv för hur neddragningen av den statliga administrationen skall ske. Det är enligt utskottets mening därför angeläget att regeringen återkommer till riksdagen när mer preciserade förslag för åtgärderna inom polisväsendet arbetats fram. Detta bör finansutskottet föreslå att riksdagen med anledning av motion Fi50 i här behandlad del (yrkande 1 delvis) som sin mening ger regeringen till känna.

2. Besparingar lokalt

Göthe Knutson (m), Göran Ericsson (m), Krister Skånberg (mp), Kjell Ericsson (c), Birgit Henriksson (m) och Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet kan" och slutar med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner det för sin del utomordentligt angeläget att all den verksamhet som åligger polisväsendet — således inte bara upprätthållande av allmän ordning och säkerhet — framgent skall utföras på minst samma nivå och med minst samma effektivitet som för närvarande. Utskottet instämmer sålunda i tankegångarna bakom motionerna i denna del.

Eftersom riktlinjerna i propositionen i detta hänseende enligt utskottets uppfattning inte innehåller tillräckliga garantier för ett fullgott upprätthållande av all polisverksamhet bör finansutskottet hemställa att riksdagen med anledning av motionerna i här behandlade delar (Fi48 yrkande 6 delvis, Fi59 delvis och Fi61 delvis) *dels* som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet här anfört, *dels* godkänner de av civilministern angivna riktlinjerna i motsvarande del med den ändring däri som följer härav.

3. Sammanslagning av polisdistrikt

Göthe Knutson (m), Göran Ericsson (m), Kjell Ericsson (c), Birgit Henriksson (m) och Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet saknar" och slutar med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

När frågan nu åter aktualiseras i ett sammanhang som enbart gäller rationalisering av administrativa funktioner vill utskottet med kraft ta avstånd från tanken att av sådana skäl lägga samman polisdistrikt. Det sagda gäller inte minst i glesbygd. Det är nämligen enligt utskottet ett

starkt samhällsintresse att polistäteten i landet liksom tillgängligheten till polisens stöd och hjälp inte ytterligare minskas, något som det uppenbarligen föreligger stor risk för vid en tillämpning av de av civilministern angivna riktlinjerna. Utskottet vill i sammanhanget också understryka att en sammanslagning av polisdistrikt inte får ske utan att noggranna överväganden gjorts såväl från regionalpolitiska synpunkter som från sådana rättsskydds- och effektivitetssynpunkter som utskottet nyss anlagt. Förslag om ändringar i polisdistriktsindelningen som rör annat än något enstaka distrikt inom storstadsregioner bör för övrigt underställas eller anmälas för riksdagen.

Finansutskottet bör hemställa att riksdagen med anledning av motionerna i här behandlade delar (Fi59 delvis och Fi61 delvis) *dels* som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet här anfört, *dels* godkänner de av civilministern angivna riktlinjerna i motsvarande del med den ändring däri som följer härav.

4. Anslagsförstärkningar för 1991/92

Krister Skånberg (mp) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "I motion Fi48" och slutar med "yrkande 7)" bort ha följande lydelse:

I motion Fi48 förs fram önskemål om ökning av anslagen till polisväsendet och rättsväsendet för nästa budgetår.

Det gäller här enligt utskottets mening högst befogade krav på täckning av bristande resurser hos polisen och domstolarna. Dessa brister äventyrar rättssäkerheten och rättstryggheten och innebär därjämte fara för en upplösning av allmänhetens respekt för lag och rätt.

Mot den angivna bakgrunden erfordras enligt utskottets bedömning för nästa budgetår en anslagsförstärkning till polisväsendet med 8 milj.kr. för bekämpningen av den ekonomiska brottsligheten. Ökade satsningar i samma syfte krävs också inom åklagarväsendet och domstolarna. De båda sistnämnda organisationerna behöver också förstärkas med tillhoppa 4 milj.kr. för personalförstärkningar och utbildningsinsatser rörande handläggning av mål om miljöbrott.

De närmare överväganden enligt nu angivna riktlinjer som påkallas får göras av regeringen, som har att återkomma till riksdagen med begäran om medelsanvisning på tilläggsbudget.

Finansutskottet bör hemställa att riksdagen med anledning av motionen i dessa delar (Fi48 yrkande 6 delvis och yrkande 7) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet nu anfört.